

Мисюра О.І. Узагальнення зарубіжного досвіду з питань ефективного правового забезпечення іноземного інвестування. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2019 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. С. 233–237.

Узагальнення зарубіжного досвіду з питань ефективного правового забезпечення та державного регулювання іноземного інвестування

Мисюра Олег Ігорович

*ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»*

Проведення структурних реформ та необхідність підтримки позитивної динаміки економічного зростання в Україні обґрунтовують актуальність наукового пошуку альтернативних джерел формування інвестиційних ресурсів та вдосконалення правового забезпечення та механізму державного регулювання інвестиційної діяльності. Світова практика демонструє, що за відсутності чіткої структури інвестиційних джерел, відповідних якісних та кількісних показників стає неможливим досягнення необхідної динаміки та рівня розвитку інвестиційних процесів. З огляду на високий ступінь інвестиційних ризиків і відсутність інвестиційних гарантій для суб'єктів інвестування, в умовах відпливу інвестиційних капіталів загальносвітова тенденція зменшення банківського кредитування виступає додатковим фактором, що гальмує економічний розвиток України.

Без залучення іноземних інвестицій стає неможливим інноваційний розвиток економіки будь-якої держави. Іноземні інвестиції забезпечують не лише приплив додаткового обсягу капіталу, але і трансфер сучасних технологій, методів управління, ноу-хау, що має позитивний вплив на розвиток та якість бізнес-процесів, підвищення якості продукції, забезпечення високої ефективності економіки та якості життя суспільства. В Україні головна роль у процесах активізації інвестиційної діяльності повинна виявлятися в залученні прямих іноземних інвестицій задля вирішення основних завдань структурної трансформації економіки, реалізації спільних проектів, упровадження у

Мисюра О.І. Узагальнення зарубіжного досвіду з питань ефективного правового забезпечення іноземного інвестування. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2019 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. С. 233–237.

виробництво провідних технологій та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів. Тому дослідження напрямів узагальнення зарубіжного досвіду правового забезпечення та державного регулювання залучення іноземних інвестицій є вкрай актуальним питанням.

Аналізуючи сучасний стан залучення інвестицій у нашу державу та вивчаючи заходи, що проводяться в рамках регіональної та загальнодержавної політики щодо покращання інвестиційного клімату як одного з основних чинників збільшення притоку інвестицій, дослідимо зарубіжний досвід у зазначеній сфері. Вивчення досягнень зарубіжних країн дозволить виявити методи інвестиційної політики, які доцільно використати в Україні, а також вказати на коригувальні заходи щодо цих механізмів для забезпечення їхньої максимальної пристосованості до економіко-політичних умов розвитку України і формування достатнього рівня їхньої дієвості.

Аналізуючи досвід держав ЄС у сфері іноземного інвестування, К. Маркевич зазначає, що сьогодні у провідних європейських державах підприємствам з іноземними інвестиціями надають податкові пільги, метою яких виявляється упровадження новітніх технологій, подолання диспропорцій та безробіття, встановлення незначної відсоткової ставки на кредити на рівні регіонів [1, с. 5]. У США в рамках програми формування робочих місць The American Jobs Act, розробленої адміністрацією Барака Обами, надаються податкові пільги на капітальні інвестиції [2, с. 9].

Як стверджує Д. Максимів, «сьогодні з метою залучення інвесторів провідні держави намагаються спростити податкову систему, знизити державний вплив на економічні процеси, стабілізувати політичну ситуацію в державі, приймають закони, котрі покликані привабити велику кількість іноземних інвесторів [3, с. 202].

Протилежну думку мають Г. Коваль та Т. Дударчук. Дослідники

Мисюра О.І. Узагальнення зарубіжного досвіду з питань ефективного правового забезпечення іноземного інвестування. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2019 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. С. 233–237.

зазначають, що для економічного зростання держав найбільш негативним за наслідками є захист від конкуренції іноземного інвестора через надання останньому митних, податкових та інших пільг з одночасним накладанням на інвестора вимог національного вмісту, спільного використання технологій, примусового формування інших інвестиційних зобов'язань [4, с. 114].

Для України, враховуючи світовий досвід, доцільним є надання податкових пільг не лише іноземним, але й вітчизняним інвесторам. Окрім того, у загальній податковій системі доцільним є зменшення кількості податків та зниження їхніх ставок. В Україні від 17 лютого 2000 року до СПД або інших суб'єктів господарювання, їх філій, відділень, відокремлених підрозділів, створених за участі іноземних інвестицій, незалежно від форм та часу їх внесення, застосовується національний режим валютного регулювання та справляння податків... [5, с. 89]. Тобто зараз іноземні інвестори не мають тих переваг, які їм було надано першими нормативними актами з регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності [5, с. 90].

Виправдати себе здатен диференційований підхід до визначення пільгових режимів оподаткування в частині необхідної структуризації напрямів інвестування, а також надання пільг в оподаткуванні при здійсненні інвестицій у наукомісткі виробництва, інноваційну сферу діяльності, у відновлення та реконструкцію матеріально-технічної бази великих виробничих комплексів.

Українське законодавство намагається захищати вітчизняні суб'єкти господарювання в Україні та вітчизняних інвесторів за кордоном. Тому сьогодні можуть бути запроваджені обмеження для іноземних інвесторів в Україні. Такими можуть бути галузеві та територіальні обмеження, а також дискримінаційні заходи щодо іноземних інвесторів з окремих країн (можуть здійснюватися у відповідь на обмеження законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України на своїй території іншими

Мисюра О.І. Узагальнення зарубіжного досвіду з питань ефективного правового забезпечення іноземного інвестування. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2019 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. С. 233–237.

державами, митними союзами або економічними групуваннями) [6, с. 584].

Як зазначає Я. Грущинський, загальне використання методів нарахування податку та невисокі податкові ставки стали причиною інвестиційного припливу в сільське господарство Бразилії [7, с. 228]. О. Савлук зазначає, що пільговий податок застосовують у певних галузях обробної промисловості та для компаній, що надають комп'ютерні послуги. Оподаткуванню не підлягають прибутки від патентів на винаходи та від реалізації творів мистецтва, за умов коли їх створено [8, с. 4]. Таким чином, має місце застосування пільгових режимів оподаткування до окремих галузей. Цю практику частково впроваджено в Україні на рівні сільськогосподарського комплексу, проте, починаючи з 2016 року, вона зазнає суттєвих змін.

Тому вважаємо, що гнучкість податкової системи дає можливість щорічно уточнювати ставки податків і проводити податкову політику відповідно до економічного становища, що змінюється. Податкові норми за таких умов залишаються стабільними, що проявляється у вигляді законодавчого захисту платників податків. Пільги щодо податку на прибуток є головним податковим інструментом регулювання інвестиційної активності господарюючих суб'єктів держави.

Сьогодні в Україні не створено належних умов для сприятливого інвестиційного клімату. Одним з основних елементів, що впливають на це, є недосконалість нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності. Інвестору більш важливою буде інформація про надійність правового регулювання своєї діяльності, ніж інформація стосовно спрощених умов інвестування. Активізація іноземної інвестиційної діяльності вимагає інвестиційної політики з чітким та ефективним механізмом реалізації на всіх рівнях. Доцільним стає розроблення загальної стратегії іноземного інвестиційного розвитку, що встановлювала би пріоритети іноземного

Мисюра О.І. Узагальнення зарубіжного досвіду з питань ефективного правового забезпечення іноземного інвестування. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 вересня 2019 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2019. С. 233–237.

інвестування на базі перспективного та стабільного економічного ефекту.

Список використаних джерел:

1. Маркевич К.Л. Досвід країн ЄС у сфері іноземного інвестування – крок України до європейської інтеграції [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/DTR_ep/2009_4/files/EC409_26.pdf. (дата звернення: 28.09.2019). Назва з екрану.
2. Глобальна економіка у посткризовий період: тенденції та перспективи : аналіт. доп. / М.Г. Бугрій, І.В. Ус, Т.О. Федоренко, Є.О. Медведкіна. Київ: НІСД, 2012. 46 с.
3. Максимів Д.Я. Покращення інвестиційної привабливості України. *Інноваційна економіка : всеукр. наук.-вироб. журн.* 2012. № 1. С. 201–203.
4. Коваль Г.І., Дударчук Т.Ю. Прямі іноземні інвестиції в країнах із перехідною економікою. *Науковий вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки.* 2007. № 7. С. 110–115.
5. Деревянко Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності: навч. посібник / Б.В. Деревянко; МВС України, Донецький юридичний інститут. Донецьк: Видавничий дім «Кальміус», 2012. 204 с.
6. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях / За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Шелухіна М.Л. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.
7. Грущинський Я.М. Іноземний досвід створення правових передумов залучення інвестицій у сільське господарство. *Часопис Київського університету права.* 2010. № 3. С. 227–231.
8. Савлук О.В. Закордонний досвід формування інвестиційної привабливості регіону. *Економічний форум.* 2012. № 2. С. 1–9.